

Tévénapló

Éljen a kapitalizmus!

Napkelte

Tv1 október 19.

Szerencsenap Péntek 13.

október 13., Tv 1, 22.15

Stúdió 95

október 17., Tv1, 21.10

Mona Lisa tizedes

október 18., Tv 2, 22.10

Hála a televíziónak, most már én is tudom, hogy mi a leghatásosabb kozmetikum, a legjobb idegnyugtató. Természetesen a pénz, a sok pénz. Kis szerencsével lottón nyerhető, a Szerencsejáték Rt.-től beszerezhető. A televízióreklámok mosogatószereket, megváltást és egyéb csodákat hirdetők, az elemi logika és a nyelvtan szabályait derékba törők, infantilis és álságos világában valósággal üde színfolt a maga brutális őszinteségével az a képi, vizuális megjelenítésében végsőkig leegyszerűsített tévéreklám, amelyen Szilágyi István önfeledten kacag és boldogan ölelgeti az ötezres bankókat.

Az üzenet világos, valóságtartalmát a társadalom nagy része nem vonja kétségbe. A pénzimádat századvégi, balkáni kapitalizmusunk államvallásává lett.

Megbillent értékrendünket, szemléletmódunra jellemző a példa, hogy Szilágyit a tévéreklám apropóján hívták a Nap-kezte stúdiójába. A műsorvezető mindenekelőtt is a tévéreklám műhelytitkeiről, magánéleti hatásáról faggatta a karakteres és sejthetően érdekes egyéniségű színészt, aki jó kérdések híján csak feszengett.

A Magyar Televízió bevallottan vagy bújtatottan szponzorált műsorai, vetélkedői özönében már szinte fel sem tűnt a Szerencsejáték Rt. péntek 13-i, a cég különböző szolgáltatásait, nyerési lehetőségeit népszerűsítő, show-ba csomagolt apoteózisa.

Persze nem minden fenéig tejfő. Ha az ember nem nyer több száz milliót, egyrészt nem kerülhet be az Objektívbe, másrészt pedig könnyen felkophat az álla.

Gőz László, az ismert muzsikus biztos beéri kevesebbel, akár egymillióval is. Ennyit vett fel ugyanis a tavaly alakult dzsesszegyüttes, az ESP országos koncertkörútja fedezetéül. Ha beüt a krach, s nem lesz mindenütt telt ház, izgulhat, miből és hogyan fizesse vissza a kölcsönt. Gőz láthatóan nem esik kétségbe a mostoha és méltatlan anyagi körülmények miatt, s az sem keseríti, hogy ő és társai egy vagy akár több estén is ingyen játszik majd. Teszi a dolgát. Mi mást is tehetne?

Arra jobb nem is gondolni, amit főiskolai tanári tapasztalatairól elmond, hogy tanítványai jelentős része diplomázás után – elsősorban a munkalehetőség hiánya miatt – nem marad a pályán. A helyzet a többi művészeti főiskolán valószínűleg hasonló.

Apropó: kultúra. A Magyar Televízió dokumentumfilmben idézte fel az évtizeddel ezelőtt Budapesten, az Európai Kulturális Fórummal párhuzamosan megrendezett alternatív ellenzéki rendezvényt. Haraszi Miklós, Konrád György, Rajk László és Tamás Gáspár Miklós a találkozó egykori helyszínén, **Eörsi István** lakásában emlékezett a hajdan volt események kulisszatitkaira, körülményeire. Megszólt Csurka István is, s Bokor Péter grafikus, akit annak idején kivontak a forgalomból és egy laktanyában őriztek. A Kádár-rendszer képviselőjében természetesen olyanok –

és csak olyanok – nyilatkoztak (Berecz János, Horváth József, a III/III-as tábornoka és Köpeczi Béla), akik mára kikerültek a hatalom sáncai mögül. Horváth József szavaiból úgy tetszett, a végül is magánlakásba kényszerített értelmiségi dzsembori „biztosítása” és megfigyelése rutinfeladatot –hogy ne mondjam: szolgáltatást – jelentett a szolgálat részére. Az pedig, hogy vagy kétszáz ember napokon át **Eörsi** lakásában gyülekezhetett és szabadon véleményt cserélhetett, Horváth szerint legalábbis, a Kádár-rendszer liberalizmusát dicsérte.

Rejtély egyébként, hogy miért pont most – miért nem korábban – készült ez a műsor, de méginkább, hogy mitől maradt olyan érdektelen. Ennek oka valószínűleg nem is annyira a filmben keresendő, hanem sokkal inkább abban, hogy az elmúlt tíz év alatt fenekestül megváltozott a világ, az életünk. Ma más dolgok számítanak fontosnak. Szamizdat helyett ma pénzt olvasunk. A rendszer végórái helyett a lottóhúzásra várunk.

Gervai András